VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen vuosikertomus

Valtiovarain controller –toiminnon tehtävät hallituksen vuosikertomuksen valmistelussa ja laadunvarmistuksessa

JAANA KUUSISTO, VALTIONEUVOSTON CONTROLLER
EDUSKUNNAN TARKASTUSVALIOKUNTA
8.9.2022

Hallituksen vuosikertomuksen säädösperusta

- Hallituksen vuosikertomus on **perustuslain** (731/1999) 46 §:ssä säädetty eduskunnalle annettava kertomus hallituksen toiminnasta sekä niistä toimenpiteistä, joihin se on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt, samoin kuin kertomus valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta.
- **Valtioneuvostosta annetun lain** (175/2003) 9 a §:n mukaan valtioneuvosto antaa eduskunnalle kalenterivuosittain hallituksen toimintaa ja valtiontalouden hoitoa koskevan hallituksen vuosikertomuksen.
- Hallituksen vuosikertomuksen sisällön määrittelevät **valtion talousarviosta annetun lain** (423/1988) 17 § ja 18 § sekä **valtion talousarviosta annetun asetuksen** (1243/1992) 68 a § ja 68 b §.

Hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistaminen, säädösperusta

- Valtiovarain controller -toiminnon tehtävänä on valtion talousarviosta annetun lain (423/88) 24 f §:n mukaan varmistaa, että hallituksen vuosikertomukseen otettavat valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvaukset antavat oikeat ja riittävät tiedot
    - talousarvion noudattamisesta,
    - valtion tuotoista ja kuluista,
    - valtion taloudellisesta asemasta sekä
    - tuloksellisuudesta.
- Valtion talousarviosta annetun asetuksen 68 a §:n mukaan hallituksen vuosikertomukseen sisältyy valtiovarain controller -toiminnon lausuma valtion talousarviosta annetun lain 18 §:ssä säädettyjen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuudesta ja riittävyydestä.

Valtiovarain controller –toiminnon lausuman perusteet

Sisällöllinen arviointi

- Valtiovarain controller –toiminnon (12.4.2017) ohje hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi.
- Ohje on valtiovarain controller –toiminnon oman työn tueksi lausuman valmistelua varten.
- Ohje kattaa perusteet seuraavien osa-alueiden arvioinnille:
  - yleiset arviointiperusteet,
  - politiikkakokonaisuudet ja julkinen talous,
  - ministeriöiden toimialan tuloksellisuuden kuvaukset ja
  - valtion tilinpäätös

Muu valmistelu

- Valtiovarain controller-toiminto on ollut edustettuna hallituksen vuosikertomuksen toimituskunnassa.
- Yhteistyö Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa valtion tilinpäätöksen sekä hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksen alustavista havainnoista.
- Yhteistyö Valtiokonttorin kanssa valtion tilinpäätöslaskelmiin liittyen.

Keskeiset havainnot – Valtion tilinpäätös, valtiontalous ja valtion taloudenhoito

- Laadittu säännösten ja määräysten mukaisesti, eikä hallituksen vuosikertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.
- Valtion liikelaitosten ja talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen tilinpäätökset ovat vahvistettuja ja ulkoisten tilintarkastajien tarkastamia, eikä tietojen oikeellisuuteen ja riittävyyteen ole tilintarkastuksissa esitetty huomautuksia.
- Kertomuksessa esitetään valtion kokonaistaloudelliset laskelmat. Laskelmat ovat informatiivisia, mutta tilintarkastamattomia.
- Kertomusosassa esitetään katsaukset
  - julkisen talouden tilaan sekä annetaan tietoa valtiontaloudesta ja valtion taloudenhoidosta;
  - EU-tason toimista koronavirusepidemian taloudellisten vaikutusten helpottamiseksi;
  - Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta sekä
  - valtion toiminnan keskeisimmistä taloudellisista riskeistä ja niiden merkityksestä. Tiedot antavat kohtuullisessa määrin oikean ja riittävän kuvan valtion vastuista.
- Kertomusosassa esitetyt tiedot ja arviot valtiontalouden tilasta täydentävät valtion tilinpäätöksen antamaa kuvaa valtion taloudellisesta asemasta.

Keskeiset havainnot – Tuloksellisuus

- Kokonaisuutena arvioiden kertomus antaa kohtuullisessa määrin oikeat ja riittävät tiedot tuloksellisuuden pääasiallisesta kehityksestä.
- Toimintaympäristön muutokset – korona ja kansainväliseen tilanteen kiristyminen nostettu raportoinnissa esiin.
- Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden raportointi (kertomusosa ja liite 1) kokonaisuutena riittävää.
  - Raportointi kehittynyt, mutta edelleen kiinnitettävä huomiota vaikuttavuuden analyysiin toiminnan ja tekemisen kuvailujen sijaan.
  - Vaikuttavuuden raportointi indikaattoreita hyödyntäen kehittynyt.
  - Toiminnallisen tuloksellisuuden raportointi toteutettu pääasiassa linkkeinä. Keskeiset tiedot ja tulokset tulisi raportoida myös kertomuksessa.
  - Toiminnan kustannusvaikuttavuudessa kehitettävää lähes kaikilla hallinnonaloilla.
  - Tavoitteiden ja määrärahojen kytkennässä kehitettävää.
  - Vaikuttavuustavoitteiden arviointi toteutettu subjektiivisena itsearviointina, perustelut arvioinneille myös esitetty. Arvioinnin yhteismitallisuuden kehittäminen.
  - Keskeiset riskit tunnistettu ja kytketty yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden toteutumisen saavuttamiseen ja arvioitu osana toimintaa. Riskien käsittelyn analyyttisuudessa kehitettävää.
- Kestävän kehityksen ja sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumisen raportoinnin pääpaino ministeriön toimissa. Tiedonmuodostusta ja raportointia koordinoitava muiden raportointivelvoitteiden kanssa.
- Kertomuksen kehittämistyötä tarpeen jatkaa koordinoidusti.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

JAANA KUUSISTO, VALTIONEUVOSTON CONTROLLER
JAANA.KUUSISTO@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET